

ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ 11ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Έκρηξη... δημοτικότητας Μπους

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου άσκησαν βαθύτατες και εξαιρετικά ανησυχητικές πολιτικές και ιδεολογικές επιπτώσεις στην αμερικανική κοινωνία. Η αποτίμηση που επιχειρείται, πέντε εβδομάδες μετά, στηρίζεται στην πληθώρα των εμπειρικών ερευνών που δημοσιοποιήθηκαν από τα αμερικανικά τηλεοπτικά δίκτυα και τον Τύπο.

ΑΝΑΛΥΣΗ

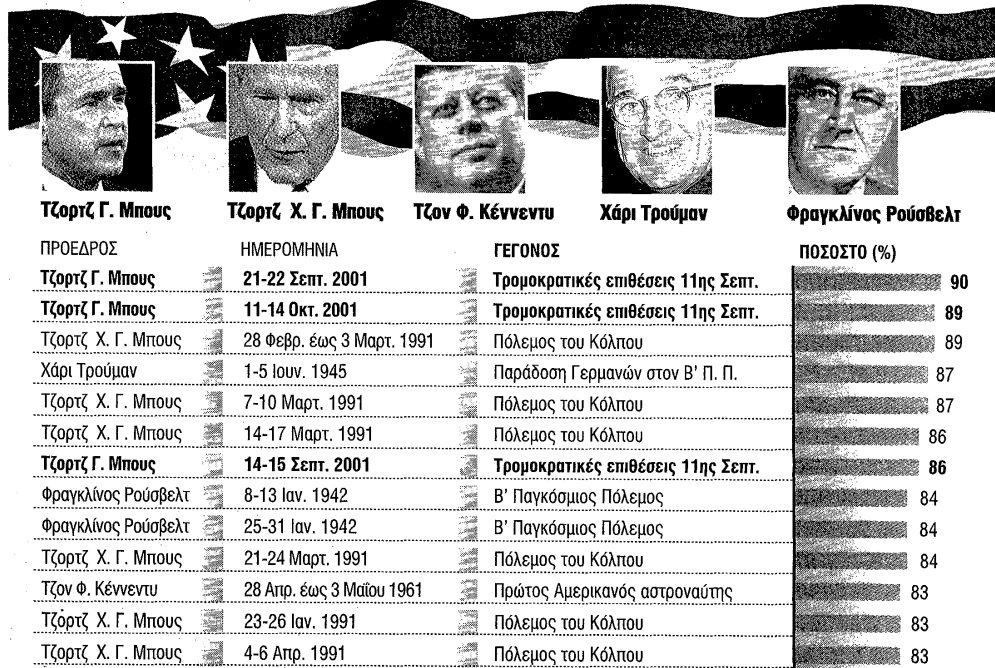

Του **Γιάννη Μαυρή**
mavris@ypcc.gr

Οι στάσεις της αμερικανικής κοινής γνώμης απέναντι στον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας» καταγράφηκαν, κατά τη διάρκεια του μήνα που ακολούθησε τις επιθέσεις, σε περισσότερες από τριάντα δημοσκοπήσεις εθνικής εμβέλειας. Σε αυτές χαρτογραφείται λεπτομερειακά το σύνολο των κοινωνικών, πολιτικών και ψυχολογικών αντιδράσεων που προκλήθηκαν. Οι στάσεις που αναλύονται στη συνέχεια, αφορούν τόσο στην κοινωνική υποστήριξη του πολέμου που διαμορφώθηκε, με προφανείς πολιτικές συνέπειες στη συγκυρία που διανύουμε, όσο και - εξίσου σημαντικό - στο γενικευμένο κλίμα κοινωνικής ανασφάλειας και «τρομοφοβίας» που παρήχθη στο εσωτερικό της Αμερικής. Το κλίμα αυτό έχει εντείνει θεαματικά την ήδη προϋπάρχουσα από τα μέσα της δεκαετίας του '90 νομική και «θεσμική» αναστάτωση που είχε επιφέρει η συζήτηση για την τρομοκρατία. Επιηρεάζει καθοριστικά και αναμένεται να επηρεάσει ακόμη περισσότερο στο μέλλον τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών, τα πολιτικά δικαιώματα και τις ελευθερίες, την καθημερινή ζωή, θέτοντας σε αμφισβήτηση παραδοσιακές πολιτικές αξίες και προμοδώντας την ιδεολογική και θεσμική - κρατική συντηρητικοποίηση.

Η πλέον άμεση πολιτική επίπτωση της τρομοκρατικής επίθεσης ήταν η κατακόρυφη και πρωτοφανής αύξηση της προεδρικής δημοτικότητας. Πρόκειται όχι μόνον για το υψηλότερο ποσοστό αποδοχής προεδρικού έργου, που έχει καταγραφεί στην ιστορία των αμερικανικών δημοσκοπήσεων 60 ετών, αλλά ταυτοχρόνως, και για την πιο απότομη πολιτική μεταστροφή υπέρ του προέδρου. Τουλάχιστον επτά εταιρείες δημοσκοπήσεων μέτρησαν την αποδοχή του προεδρικού έργου, μετά την τρομοκρατική επίθεση και κατέγραψαν μια αλματώδη μεταβολή σε σχέση με πριν (Moore 2001d). Η τελευταία δημοσκόπηση του Ινστιτούτου Gallup, πριν από την τρομοκρατική επίθεση είχε καταγράψει την αποδοχή της προεδρικού έργου σε επίπεδα της τάξης του 51%. Μόλις τρεις ημέρες μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου (δημοσκόπηση 14-15/9), η δημοτικότητα του

Τα 13 ιστορικά υψηλότερα ποσοστά αποδοχής του προεδρικού έργου στις ΗΠΑ, 1945-2001

Πηγή: The Gallup Organization, επεξεργασία ιστορικών αρχείων, Moore 2001b

ΤΑ ΝΕΑ

προέδρου George W. Bush εκτινάχθηκε στο 86% (αύξηση 35 εκατοστιαίες μονάδες) για να προσεγγίσει μία εβδομάδα μετά το 90% (μέτρηση 21-22/9), ενώ σήμερα, πέντε εβδομάδες μετά, παραμένει στο 89% (μέτρηση Gallup 11-14/10, διάγραμμα 1). Η θεαματική αποδοχή ακολούθησε το διάγγελμα του προέδρου προς τον λαό, όπου περιέγραψε τους βασικούς στόχους των αμερικανικών αντιπάλων για τις επιθέσεις και γενικότερα περιέγραψε τις βασικές συντεταγμένες της αμερικανικής στρατηγικής για την «καταπολέμηση της τρομοκρατίας». Είναι ενδεικτικό ότι το διάγγελμα παρακολούθησαν σχεδόν 9 στους 10 Αμερικανούς πολίτες, απευθείας το 74% και από αναμετάδοση το 14%. (Μόνον το 12% δήλωσε ότι δεν ενημερώθηκε γι' αυτό). Επιπλέον, το 92% (έναντι 5%) εγκρίνει τον τρόπο με τον οποίο ο Bush χειρίζεται την εκστρατεία εναντίον της τρομοκρατίας. Για λόγους σύγκρισης θα πρέπει να αναφερθεί ότι την απόφαση του πατέρα Bush για έναρξη του αεροπορικού πολέμου κατά του Ιράκ, στην απαρχή του πολέμου στον Περσικό Κόλπο (16 Ιανουαρίου 1991), είχε εγκρίνει το 79%.

Στο γράφημα καταγράφονται τα

δέκα υψηλότερα ποσοστά αποδοχής προεδρικού έργου στις ΗΠΑ, που έχουν καταγραφεί σε δημοσκοπήσεις του Ινστιτούτου Gallup, κατά την περίοδο 1945-2001. Η αποδοχή του σημερινού προέδρου που καταγράφηκε στις 21-22/9 (90%), είναι η μεγαλύτερη που έχει καταγραφεί ποτέ. Η αποδοχή της προηγούμενης εβδομάδας (89%) είναι η δεύτερη υψηλότερη ιστορικά, υπερβαίνει δε κατά μια εκατοστιαία μονάδα τη δεύτερη ιστορικά υψηλότερη καταγεγραμμένη επίδοση (89%), επίσης δική του, που καταγράφηκε την προηγούμενη εβδομάδα (11-14/10).

Στον Κόλπο

Η δεύτερη συμπίπτει με εκείνη του πατέρα του, στη λήξη του Πολέμου του Περσικού Κόλπου, τέλη Φεβρουαρίου - αρχές Μαρτίου 1991 (Moore 2001d και 2001e). Η σημαντική διαφορά στην αποδοχή του σημερινού προέδρου, από την αντίστοιχη του πατέρα του, είναι ότι η τωρινή διαμορφώθηκε σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ η δεύτερη αποκρυσταλλώθηκε σταδιακά, κατά τη διάρκεια της προ-

παρασκευαστικής περιόδου που προηγήθηκε της επίθεσης στο Ιράκ (6' ε-

ξάμηνο 1990). Είναι εντυπωσιακό, ακόμη, ότι η σημερινή αποδοχή υπερέβη την αντίστοιχη που καταγράφηκε για τον Franklin Roosevelt στον μήνα μετά την κήρυξη του πολέμου (12/1941) στη Γερμανία, στην Ιταλία και στην Ιαπωνία (84%), αλλά ακόμη και εκείνη του Harry Truman (87%), αμέσως μετά την παράδοση των Γερμανών στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (πίνακας 1).

Η διεύρυνση της υποστήριξης προς τον πρόεδρο αποτυπώνεται και στη θεαματική βελτίωση που εμφανίζεται και ως προς τα άλλα χαρακτηριστικά της εικόνας του. Σε γενικές γραμμές, από την ανάληψη της προεδρίας (Φεβρουάριος 2001) όλα τα χαρακτηριστικά της προεδρικής εικόνας, που μετρούνται εμπειρικά, ενισχύονται, μετά την 11η Σεπτεμβρίου, περισσότερο από 10 εκατοστιαίες μονάδες. Ο Bush συγκεντρώνει υψηλά ποσοστά αποδοχής - παρά την τρέχουσα οικονομική επιδείνωση - ακόμη και για τη διαχείριση της οικονομίας, 72%, (+18 μονάδες από τον περασμένο Ιούλιο) και θεαίως για τη διαχείριση της εξωτερικής πολιτικής, 81%, (+27 σε σχέση με πριν, Moore 2001g).

Ο Γιάννης Μαυρής είναι διδάκτωρ Πολιτικής Επιστήμης και διευθύνων σύμβουλος του Ινστιτούτου Δημοσκοπήσεων V. PRC

ΑΥΡΙΟ

Το φαινόμενο της συσπείρωσης